

Szigeti Magyarság - Online

Island Hungarians - Newsletter - Online Version

2008. szeptember-október - September-October, 2008

PONTOSAN NEGYVEN ÉVE TÖRTÉNT

Az éjszakai alvás ezen a történelmi jelentőségű, augusztus 21-re virradó hajnalon hasonló volt számomra mint 1968. augusztus 21-e reggelére. Akkor még a kohászati ipari iskola harmadik évének befejezése után, utolsó középiskolás nyári szünetemet élveztem, szülőfalumban, természetesen szüleim házában. Akkor a mi vidékünkön még nem volt divatban a nyári vakációt hátizsákkal külföldön tölteni. Az ébredés utáni pillanat negyven évvel ezelőtt azonban más volt mint ma reggel Seattle-ban, a Hilton szállodalánc egyik szállodájának luxus szobájában.

Arra emlékszem, hogy azon a reggelen, ahogy kinyitottam szememet, édesanyám állt az ágyam mellett. Biztosan ő ébresztett fel engemet, mert remegő hangon súgta. -Fiam, kelj fel! Háború van! Ma éjjel az orosz csapatok, közösen a varsói szerződés szövetséges államaival, Romániát kivéve, megszállták országunkat. A remegő hangja mögött biztosan a már egyszer megélt II. világháború borzalmas eseményeinek az emléke rejtőzött. Akkor ő még fiatalabb volt mint én ebben a pillanatban.

Említenem sem kell, hogy az álom, a fáradtság azonnal elmúlt, olyan friss lettem, mintha legalább két napot aludtam volna egyfolytában. Hirtelen visszaforgattam emlékezetemben édesanyám szavait, s rákérdeztem: - Magyarország katonái is a felvidéki magyarok ellen fogtak fegyvert a kézbe? Erre a kérdésemre azonban már édesanyám nem bírta magába fojtani ezt a meg nem álmódott meglepetést. Most már sírva fakadva válaszolt. - Igen kislányom, a magyarok is ott vannak az oroszokkal, egyedül a románok tagadták meg az orosz katonai parancsot. Ez nekem teljesen hihetetlennek tűnt, mert olyan magyar nemzeti öntudatot oltott belénk egyik történelem tanárunk, hogy képtelen voltam felfogni: egy magyar meggy másikat ölni.

Kiugrottam az ágyból, egyenesen a rádióhoz ültem és már hallottam is a hírt, egyenesen Patkó Gyula ajkából, a Szabad Európa rádió 41- es rövidhullámján. Középhullámsávra kapcsoltam a rádiót, szomorú gyászzenét sugároztak az állomáson, ami rövid pillanat után elhallgatott és mintha hangszóróból, a visszhanggal együtt hallhattam Ludvik Svoboda köztársasági elnökünk szavait, melyben közölte a valóságot. Röviddel utána a miniszterelnök bejelentése következett.

A parlament stábjának kijelentése, Magyarország, Kelet- Németország, Bulgária és Lengyelország kormányelnökeihez és parlamentjeihez. A Parlament vezetősége mély és egyhangú felháborodását fejezi ki az egységes erő lépésével kapcsolatban, akik szerdán indokolatlanul kezdték elfoglalni országunkat. Ezzel megsértették államunk szuverenitását (sértetlenségét), mely megengedhetetlen a mi kapcsolatainkban. Követeljük, hogy abban a pillanatban amint Prága utcáin az első lövések eldördülnek azonnal vezényeljétek vissza összes haderőiteket az egész országból.

Augusztus 22-én a napi sajtó Ludvik Svoboda köztársasági elnök felhívását közölte:

- Drága polgártársaim, országunkban az utolsó órákban komplikált helyzet keletkezett. Ebben a pillanatban nem tudok több magyarázatot adni rá. Mint a Csehszlovák Szocialista Köztársaság államelnöke teljes felelősséggel, mint ahogy arra esküt tettem amikor ezt a pozíciót átvettem, hozzátok fordulok, és kérlek titeket, őrizzétek meg nyugalmatokat. Állampolgári felelősségünk szellemében és hazánk védelmében nem engedhetünk meg meggondolatlan lépéseket. Becsülettel és fegyvellemmel várjatok az ország további lépésére az alkotmány alapján.

Tehát édesanyámnak az ébresztő szava valóban a tiszta valóság volt. A megszállás első napjaiban hallottuk a rádióban, hogy az orosz katonák nem is tudták hol vannak. A lakosság az útjelzőtáblák elfordításával próbálta dezorientálni őket. A mi falunktól kilenc kilométerre van a Kassa - Szepsi - Torna -Rozsnyó - Pelsőc - Rimaszombat - Losonc - Nyitra főútvonal, és ezen haladtak a motoros egységek Ukrajnától Prága felé. Szüleim félték, hogy én is az útirányjelzők elfordítóinak

csoportjába kerülök, így mire a rádiótól kikerültem, a kerékpár, azaz a bicikli eltűnt az udvarunkról. Édesapám azért megjegyezte, hogy az egész megszállás mennyivel rosszabbul végződhetett volna, ha az nem augusztusban van. Ugyanis a sok diák szünidőn van, és a nagyobb városokban így nem történhettek diák tüntetések.

A helyzet szeptember elsejére annyit változott, hogy Alexander Dubcekot az oroszok "levették" a funkciójából és megtalálták a Júdást is, a ruszin Vasil Bilakot, aki írásban kérte a baráti államok segítségét és ezzel a köpönyeg megfordítódott.

Fazekas Jóska